

УДК 159.923.2:331.54]:378.091.212.7]

DOI <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psych-2025-2.02>

Катерина ВАСЮК

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри кризової та клінічної психології,
Донецький національний університет імені Василя Стуса
k.vasuk@donnu.edu.ua
ORCID: 0000-0001-5663-4406

САМООЦІНКА ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ МОТИВАЦІЇ НАВЧАННЯ ТА БАЧЕННЯ ШЛЯХІВ ЇХ ВИРІШЕННЯ В ЗДОБУВАЧІВ ПСИХОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Анотація. *Мета* статті полягає в аналізі суб'єктивної оцінки мотивації до навчання й проблем, які з нею виникають у здобувачів психологічної спеціальності, а також дослідження їхньої точки зору щодо проблеми низької мотивації та шляхів її покращення. **Методологія** дослідження ґрунтується на системному аналізі поглядів на навчальну мотивацію та чинників, які її формують, зокрема цілей майбутньої професійної діяльності, особливостей організації навчального процесу, розвитку емоційно-вольової сфери особистості. Здійснений огляд прикладних сучасних досліджень за темою. **Наукова новизна** полягає в тому, що основою дослідження є аналіз не об'єктивних спостережень експертів, а думки самих здобувачів щодо причин низької початкової мотивації та ймовірних шляхів вирішення цієї проблеми з використанням методу фокус-інтерв'ю. **Висновки.** У результаті дослідження здійснене порівняння суб'єктивної оцінки проблемних питань у мотивації навчання здобувачів з двома типами мотиваційної спрямованості (на досягнення успіху й уникання невдач). Виявлено, що здобувачі з високою мотивацією досягнень частіше орієнтовані на здобуття знань і мають більш конкурентну позицію, ніж особи, спрямовані на уникання невдач. Але незалежно від мотиваційної спрямованості матеріальний зарібок і самореалізація є одними з основних цілей навчання. Більш глибоке опитування дало змогу деталізувати причини зниження навчальної мотивації, серед яких – робота й брак часу, труднощі в засвоєнні навчального матеріалу, втрата інтересу до навчання через недостатню кількість практичної підготовки. Установлено, що основною перешкодою для підвищення мотивації є не вибір засобів заохочення, а недостатній розвиток вольової сфери і здатності до самоорганізації, тому збільшення кількості часу для самостійного навчання погіршує його результативність.

Ключові слова: досягнення, мотивація навчання, мотиваційна спрямованість, організованість, уникання невдач.

Katerina VASUK

Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Crisis and Clinical Psychology,
Vasyl' Stus Donetsk National University
k.vasuk@donnu.edu.ua
ORCID: 0000-0001-5663-4406

THE SELF-ASSESSMENT OF PROBLEM QUESTIONS OF MOTIVATION OF STUDY AND VISION FOR SOLVING IN STUDENTS OF PSYCHOLOGICAL SPECIALIZATION

Abstract. *The purpose* of the article is to analyze subjective value of motivation of study and problem in it in students of psychological specialization, and also to investigate their views about problem of low motivation and ways of its improvement. The research **methodology** is based on systematical analysis of views on motivation of study and factors of their formation in particular the target of future professional activity, organization of education, development emotion and volitional sphere of person. We've analyzed applied modern researches in the theme. **The scientific novelty** is an idea, that the base of research is analysis opinion of students on reasons of low motivation of study and possible ways to solve the problem using focus-interview. **Conclusions.** As the result of investigation, we've compared problem questions the motivation of study in the student with two types of motivational focus (on achievement and avoid failure). We've discovered the students with high

© К. Васюк, 2025

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

achieve motivation are often oriented on study and they more often compete than persons with motivation of avoid failure. But independently of motivational focus the salary and self-realization are main goals of study. More fundamental interview detailed reasons of decreasing of motivation of study among which there are work, lack of time, difficult of learning study material, lost of interest in study because they don't have enough practice. Found that the main obstacle on the way to increase the motivation isn't choosing of ways to encourage but it's insufficient development of voluntary sphere and ability to self-organize. That's why increasing of time for self-study aggravates its effectiveness.

Key words: achievement, motivation to study, motivational focus, organization, avoid failure.

Постановка проблеми. У сучасній психологічній науці проблема мотивації дуже поширена тема, але до цього часу багато проблемних аспектів у ній залишаються суперечливими. Найчастіше можна зустріти дослідження об'єктивного стану мотиваційної сфери, коли дослідники намагаються проаналізувати ієрархію потреб і мотивів, механізми їх регуляції та особливості впливу мотиваційної компоненти на продуктивність діяльності. Водночас практично не приділяється увага суб'єктивній інтерпретації мотиваційного складника діяльності самим суб'єктом. Через це невисвітленими залишаються багато аспектів: розуміння глибинних механізмів формування саме такої мотиваційної ієрархії, особливості вибору тих чи інших засобів задоволення потреб, вибір індивідуальних засобів підвищення мотивації. Особливо актуальним це питання є зараз, коли відсутність жорсткої конкуренції у ЗВО для здобувачів і комерціалізація освіти призводять до суттєвого зниження загального рівня мотивації до навчання майбутніх фахівців. І чомусь часто дослідники, захоплюючись тестуванням, забувають глибше поспілкуватися з досліджуваними на предмет розкриття їхньої індивідуальної картини мотиваційного складника діяльності.

Аналіз джерел та останніх досліджень. Як зазначає С. Занюк, мотивація не є простою сукупністю мотивів, вона включає всі чинники, що стимулюють діяльність, наприклад, цінності, потреби, дії інших людей (заохочення або покарання) [4]. Мотив же – це усвідомлена потреба, яка визначає спрямованість поведінки й діяльності особистості. Мотивація – більш динамічне утворення, ніж мотив, за рахунок своєї складної структури. Для корекційної роботи це добре, але варто враховувати певні нюанси. Наприклад, учень має стійкий пізнавальний мотив, але при цьому мотивація до навчання може досить сильно мінятися протягом короткого проміжку часу. На це може вплинути оцінка викладача, стан здоров'я, зміна пріоритетних цілей навчання, при цьому пізнавальний мотив наявний, але спрямовується на

спілкування або пошук розважальної інформації в інтернеті, а не на здобуття фахової освіти.

У працях А. Коломійця підкреслена одна важлива думка про ті аспекти особистості, як зумовлюють відмінності в силі пізнавального мотиву, адже кожному викладачеві з власного досвіду очевидно, що при рівних умовах навчання й засобах впливу на мотивацію ефект є надто різним [5]. Цими чинниками вважається інтелектуальний рівень та особлива «мотиваційна чутливість», про яку говорив ще О. де Бальзак [1]. Вона проявляється у відкритості особистості до впливу на неї інших осіб. Можливими синонімами цього є «довіра», «конформність», «сугестивність». Але дослідник не акцентує уваги тільки на особистісних чинниках, зберігаючи рівновагу між дилемою «особистість-середовище». Серед зовнішніх чинників найважливішим вважає вплив наставника, учителя, викладача, який сприяє формуванню першого враження про професійне навчання, закладає образ професіонала, створює певний емоційний фон у процесі навчання.

Ця ідея перегукується з думкою Т. Гладиш, що навчальна мотивація включає дві основні групи мотивів: ті, що безпосередньо пов'язані з навчанням (інтерес до навчання, прагнення стати професіоналом, дослідити незвідане тощо), і мотиви соціальні, які дотичні до різних аспектів міжособистісної взаємодії (спілкування, прийняття в групі, дружба, здобуття певного групового статусу, допомога іншим людям) [2]. У праці К. Назаренка виявлено, що останні якраз мають панівну позицію, особливо в першокурсників, тому виражений пізнавальний мотив наявний у дуже незначній кількості здобувачів [6].

Так, опитування Н. Черняка показало, що лише 43% першокурсників мають мотивацію саме здобуття професійних навичок, і вже тоді, понад 10 років тому, він говорив про щорічну тенденцію до зниження цього показника. Ця ситуація є вкрай негативною, тому потребує вживання термінових заходів – комплексних і на загальнодержавному рівні.

Негативний вплив на пізнавальну мотивацію мало також вимушене дистанційне навчання. Як зазначає О. Виноградна, ієрархія мотивів навчання постійно трансформується в суспільстві, і нині в сучасних здобувачів отримання освіти саме по собі є далеко не пріоритетним мотивом [7, с. 115]. Усе частіше на перший план виходить мотив самовираження, самореалізації. Через доступність освіти й широкі можливості її отримання з появою високих технологій здобувачі можуть вільно обирати форму освіти (наприклад, не тільки заочну, а й дистанційну), мають вільніший доступ до інформації через мережу «Інтернет». Але спрощення процесу, навпаки, часто демотивує, зменшує цінність освіти, відповідно, і ті зусилля, які вкладуються в цей процес.

Дослідниця мотивації навчання у вищій школі І. Дроздова підкреслює, що змінювати мотивацію до навчання в студентства вже дуже складно через вік [3, с. 33]. У цьому віковому періоді ми маємо справу зі сформованою особистістю, яка прагне до самостійності в діяльності, у тому числі й навчальній. На фоні цього збільшення годин на самостійну роботу здається оптимальним кроком, але існує питання, наскільки фактично наявна психологічна готовність у здобувачів брати основний тягар навчання на самостійне опрацювання. Це питання потребує додаткового аналізу.

Мета статті. У дослідження основною метою був аналіз суб'єктивної оцінки мотивації до навчання й проблем, які з нею виникають у здобувачів спеціальності С4 «Психологія».

У дослідження залучені 60 здобувачів СО «Бакалавр» спеціальності С4 «Психологія» Донецького національного університету імені Василя Стуса, з них 8 чоловічої статі та 52 жіночої. Вік досліджуваних варіював від 18 до 21 року.

Виклад основного матеріалу. Навчальна мотивація може включати декілька окремих мотивів. Серед найбільш важливих виділяємо мотив досягнення успіху, мотив самореалізації, пізнавальний мотив і частково матеріальний, бо майбутня професія дає людині змогу знайти в подальшому високооплачувану роботу для задоволення матеріальних потреб.

Для реалізації мети дослідження використані методики: «Методика дослідження мотивації досягнення успіху» Т. Елерса, «Методика дослідження мотивації уникання невдач» Т. Елерса, розгорнуте опитування у вигляді фокус-інтерв'ю здобувачів, у якому діагностувався рівень усвідомленості мотивів навчання, ефективні (на думку здобувачів) засоби впливу на рівень мотивації та можливі причини зниження рівня навчальної мотивації в процесі здобуття освіти. Також використовували методику мотиваційної індукції Ж. Ньюттена, яка визначає пізнавальну, комунікативну й мотивацію досягнень на основі незакінчених речень, первинний аналіз вираженості трьох основних мотивів за методикою Ж. Ньюттена. Аналіз цієї методики може бути детальним і спрощеним. У дослідженні застосовано другий варіант. На рисунку 1 представлені відсоткові значення домінування основних мотивів.

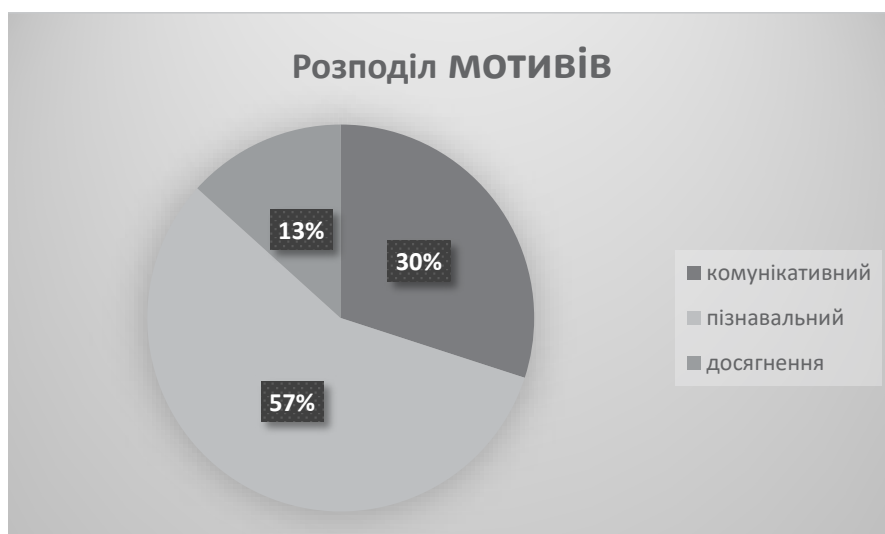

Рис. 1. Розподіл мотивів за методикою Ж. Ньюттена

Очевидно, що в юнацькому віці здобувачів домінує пізнавальний мотив, а комунікативний – утрачає свою актуальність, порівняно з підлітками.

На наступному етапі дослідження проведена діагностика панівної мотиваційної спрямованості – на досягнення або уникання невдач – у вибірці досліджуваних. Результати представлені нижче на рисунку 2.

Результати діагностики показали наближений до нормального розподіл рівнів мотивації досягнення й уникання невдач у групі респондентів. Крім того, більшість досліджуваних мала одну панівну тенденцію (або до уникання невдач, або до досягнень). Лише 4 особи (6,7%) показали завищений рівень за обома методиками. Це свідчить про недостатню щирість або суперечливі мотиваційні тенденції, тому ці учасники вилучені з подальшого дослідження. Загалом для кращої поляризації груп сформовані дві діагностичні підгрупи, які мали виражені ознаки мотивації досягнень або уникання невдач. Особи із середнім, невизначеним, рівнем мотивації обох типів не залучалися для другого етапу дослідження. Це зроблено з метою відстеження можливих відмінностей у сприйманні проблем з мотивацією в осіб з різним рівнем мотиваційної спрямованості. Тому в першу групу ввійшли особи з високим рівнем мотивації досягнень і водночас низьким або близьким до низького рівнем мотивації уникання невдач. Їх кількість становила 18 осіб. У другу групу ввійшли особи з високим рівнем

мотивації уникання, відповідно, з низьким або близьким до низького рівнем мотивації досягнень. Ця група складалася з 22 осіб.

На другому етапі дослідження проведено фокус-інтерв'ю з виділеними групами досліджуваних. Нижче в таблиці 1 представлено результати цього опитування.

В аналізі результатів опитування здобувачів, по-перше, звернемо увагу на мету навчання, адже вона визначає головний напрям зусиль при здобутті освіти. Більшість здобувачів має матеріальні цілі, як-от: заробіток і будівництва кар'єри. Ці аспекти не залежать від мотиваційної спрямованості, але в групі осіб, спрямованих на досягнення, частіше домінують цілі здобуття знань, самореалізації та бути кращим за інших. Загалом це логічно корелює із цим видом мотиваційної спрямованості. Тішить те, що майже половина респондентів в обох групах прагне в майбутньому допомагати іншим. Це надважливо для їхньої професії.

Найменші значення отримані в критерії «Стипендія», вірогідно, тому що нині стипендію отримує дуже мала кількість опитаних, тому для учасників дослідження це неактуальна мета.

Загалом здобувачі обох підгруп обережно оцінюють рівень своєї мотивованості як «середній», хіба що особи зі спрямованістю на досягнення мають більший відсоток високого рівня самооцінки мотивованості.

Також у дослідженні важливо відстежити трактування причин зниження мотивації до

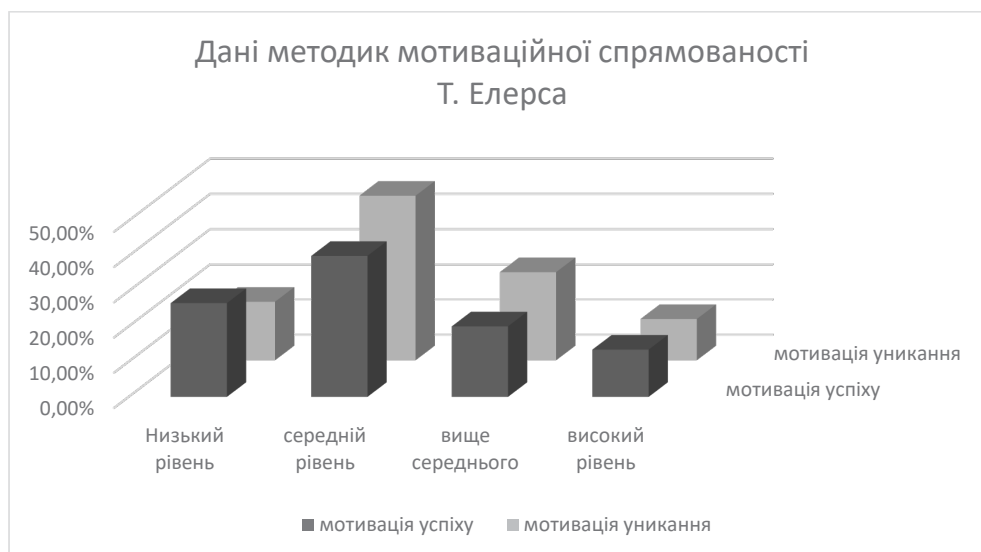

Рис. 2. Відсоткові значення рівнів мотивації досягнення успіху й мотивації уникання невдач за методиками Т. Елерса

Таблиця 1

Результати опитування здобувачів щодо самооцінювання проблем з мотивацією навчання й засобів її підвищення

Діагностичний критерій опитування	Група з мотивацією досягнень (18 осіб)	Група з мотивацією уникання (22 особи)
Основна мета навчання:		
– заробіток у майбутньому;	88,8%	81,8%
– кар'єра;	44,4%	31,8%
– стипендія;	5,6%	0%
– конкуренція з одногрупниками;	16,7%	4,5%
– здобуття знань;	55,6%	36,4%
– спілкування, прийняття в групі;	22,2%	27,3%
– бути першим, кращим за інших;	38,9%	18,2%
– реалізувати свої здібності;	77,8%	45,5%
– бути корисним суспільству.	55,6%	40,9%
Оцінка загального рівня мотивації навчання:		
– висока;	33,3%	13,6%
– середня;	50%	63,6%
– низька.	16,9%	22,9%
Рівень мотивації на різних курсах:		
– знижується з кожним курсом;	77,8%	68,2%
– підвищується з кожним курсом;	11,1%	4,5%
– не змінюється.	11,1%	27,2%
Причини зниження мотивації:		
– утрата інтересу до навчання;	72,2%	72,7%
– конфлікти з викладачами, колегами;	11,1%	4,5%
– немає матеріального стимулу;	44,4%	40,9%
– розчарування у виборі професії;	22,2%	4,5%
– важкий матеріал;	55,6%	77,3%
– з'явилися інші пріоритети;	50%	50%
– робота паралельно з навчанням.	16,7%	27,3%
Засоби самомотивації:		
– створення розпорядку дня, планування дій;	5,6%	0%
– винагорода себе за досягнення;	33,3%	50%
– похвала;	16,7%	45,5%
– сором, картаю себе, коли лінуюся;	50%	31,8%
– вдячність, похвала інших (батьків, друзів) мотивує.	16,7%	9,1%
Ефективні засоби підвищення мотивації:		
– бачити одразу результат старань;	33,3%	45,5%
– винагорода балами;	66,7%	45,5%
– можливість більше практикувати;	88,8%	36,4%
– вдячність людей, усвідомлення, що комусь допоміг (ла);	22,2%	31,8%
– рівноправне, проблемне навчання;	38,9%	9,1%
– бачити, де це тобі знадобиться в майбутньому	88,8%	81,8%

навчання з позиції самих здобувачів. Серед таких причин домінує втрата інтересу до навчання разом із появою інших пріоритетів. У бесіді досліджувані зазначали, що такими пріоритетами стає робота, яку багато хто вимушений знаходити для підробітку вже на 2–3 курсах. Саме на цей період і припадає суттєве зниження мотивації до навчання за спостереженнями й здобувачів, і викладачів. Також до інших пріоритетів зараховують закоханість, сімейні проблеми, деякі здобувачі відмовилися коментувати причини. Насторожує той факт, що здобувачі втрачають мотивацію через важ-

кий процес навчання. Особливо виразно це наявне в групі з мотивацією уникання невдач. Можливо, саме це демотивує тих, хто демонструє стратегію уникання. У бесіді здобувачі скаржилися на великі обсяги самостійної роботи й відсутність часу на опрацювання всіх завдань і всього масиву матеріалу, який від них вимагається. З огляду на те що зараз кількість дисциплін та аудиторних годин значно зменшена, багато матеріалу здобувачам доводиться опрацьовувати вже не з викладачем на заняттях, а самостійно. На жаль, не всі здатні до належної самоорганізації. Разом із роботою

паралельно навчанню й іншими особистими проблемами належний рівень самостійного засвоєння матеріалу стає проблематичним. Можливо, самі мотиви обрання професії лише заради диплома про освіту, а не за покликом за відсутності належної конкуренції серед абітурієнтів знецінюють сам факт навчання, тому звичайний процес навчання сприймається здобувачами як обтяжливий. Позитивним моментом є те, що розчарування у виборі професії та конфлікти з колегами й викладачами зазначає дуже малий відсоток опитаних.

Цікавим є також аспект мотивації себе самого до навчання. Як видно з результатів, домінують найдавніші способи мотивації – заохочення себе або покарання у вигляді почуття провини, сорому тощо. При чому в осіб, спрямованих на досягнення, більше виражена схильність до самопокарання, а в осіб з униканням невдач – до похвали й винагороди себе. Основна проблема, з якою варто попрацювати, – це відсутність належної самоорганізації. Її використовують лише 5,6% осіб у групі зі спрямованістю на досягнення й жодна особа – з групи зі спрямованістю на уникання невдач. Це свідчить про відсутність такої вольової якості, як організованість, що може прямо впливати на зниження мотивації, короткостроковий позитивний ефект від заохочень, навіть суттєвих, адже все одно процес діяльності потребуватиме планування зусиль із доведення задуманого до завершення. Такі дії неможливі без належної організації своєї діяльності. На нашу думку, саме над цим потрібно працювати в корекційних програмах – над усвідомленням самими здобувачами, що одного підбору засобів заохочення недостатньо, а потрібно розвивати саме вольовий аспект діяльності – наполегливість та організованість. Про це свідчить й оцінювання засобів заохочення, коли здобувачі прагнуть одразу бачити результат старань, такої думки від 33% до 45% досліджуваних, особливо з мотивацією уникання невдач. Позитивним моментом у виборі ефективних засобів підвищення мотивації навчання, на думку самих же здобувачів, є практична орієнтованість знань. Майже 80% в обох підгрупах прагнуть отримати тільки ті знання, які знадобляться в майбутньому, але практична орієнтованість усе ж переважає в осіб з орієнтацією на досягнення. З нашого

досвіду, це дійсно справедливо. Чим частіше здобувачі мають змогу практикувати з реальними професійними запитами, тим більше вони стають зацікавленими в теоретичному навчанні, бо одразу бачать, що їм не вистачає таких знань.

У розробленні стратегій підвищення мотивації потрібно обов'язково враховувати мету навчання, бо застосування похвали буде малоефективним для того, хто орієнтований на матеріальну вигоду.

Невеликі різниці в результатах між групами свідчать про системність проблеми та її незалежність від мотиваційної спрямованості.

Висновки. Дослідження доводить важливість практичного складника навчання в підвищенні мотивації здобувачів, тобто для покращення ситуації потрібно не стільки фокусуватися на таких зовнішніх засобах впливу, як бали, похвала чи певні санкції, скільки системно організовувати навчання так, щоб здобувачі мали максимальну практичну залученість, коли вони вчаться організовувати свою діяльність, бачать недоліки в теоретичних знаннях, одразу отримують віддачу у вигляді реакцій клієнта й проживають реальні професійні ситуації. Звичайно, не варто нехтувати й традиційними стимулами на кшталт балів, похвали, рейтингування, які теж важливі для здобувачів і дають їм змогу зорієнтуватись у власних досягненнях.

У перспективі потребує детальної перевірки виявлений у дослідженні факт, що підкріплення має значно меншу роль у формуванні мотивації, ніж вольові якості особистості, зокрема самоорганізації. Ця ідея гармонійно поєднується з прагненнями респондентів бачити одразу результат своїх старань, бо це підкріплює їхнє бажання організувати свою діяльність ефективніше для отримання швидкого результату. Незважаючи на значну кількість досліджень у сфері мотивації навчання, перспективи подальших розвідок у цьому напрямку мають стосуватися питання розроблення ефективних засобів впливу саме через вольовий аспект особистості, а не тільки інтерес. Також важливо визначити індивідуально-типологічні особливості, що можуть зумовлювати формування мотивації й чутливість різних типів особистості здобувачів до відповідних засобів розвитку мотивації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бокшиц О., Каменська І., Мірошніченко Д. Історія розвитку та сучасний стан формування фахової мотивації у майбутніх педагогів професійного навчання. *Society. Document. Communication*. 2022. № 15. С. 12–32.
2. Гладий Т. Формування мотивів і мотивації навчально-пізнавальної діяльності як психолого-педагогічна проблема. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2012. № 6. Ч. 1. С. 150–155.
3. Дроздова І.П. Мотивація як основа навчально-пізнавальної діяльності студентів ВНЗ. Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. 2009. Вип. 27. С. 31–36.
4. Занюк С.С. Психологія мотивації : навчальний посібник. Київ : Либідь, 2002. 304 с.
5. Коломієць А.А., Криворучко І.М. Аналіз підходів до формування мотивації навчально-пізнавальної діяльності студентів у процесі їх фундаментальної підготовки. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2014. № 4. С. 129–134.
6. Назаренко К. Формування мотивації навчально-пізнавальної діяльності у студентів-філологів на заняттях з іноземної мови. *Рідна школа*. 2012. № 6. С. 53–57.
7. Психологічна діагностика мотивації особистості до навчання в умовах інформаційного суспільства: монографія / Н.В. Пророк, Л.О. Кондратенко, Л.М. Манилова та ін.; за ред. Н.В. Пророк. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2020. 131 с.

REFERENCES:

1. Bokshyts, O., Kamenska, I., Miroshnychenko, D. (2022). Istoriia rozvytku ta suchasnyi stan formuvannia fakhovoi motyvatsii u maibutnikh pedahohiv profesiinoho navchannia. [History of development and actual estate of formation of professional motivation in future teachers of professional education]. *Society. Document. Communication*, 15, 12–32 [in Ukrainian].
2. Hladysh, T. (2015). Formuvannia motyviv i motyvatsii navchalno-piznavalnoi diialnosti yak psykhologo-pedahohichna problema. [Formation of motives and moyivation of study and cognitive activity as psychological and pedagogical problems]. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia – Problems od education of modern teacher*, 6, 150–155 [in Ukrainian].
3. Drozdova, I.P. (2009). Motyvatsiia yak osnova navchalno-piznavlnoi diialnosti studentiv VNZ. [Votivation as base of study and cognitive activity of students]. *Naukovyi visnyk Izmailskoho derzhavnoho humanitarnoho universytetu – Science bulletin of Izmail State Humanitarian University*, 27, 31–36 [in Ukrainian].
4. Zaniuk, S.S. (2002). Psykholohiia motyvatsii : navch. posib. [Psychology of motivation] Kyiv: Lybid, 304 p. [in Ukrainian].
5. Kolomiets, A.A., Kryvoruchko, I.M. (2014). Analiz pidkhodiv do formuvannia motyvatsii navchalno-piznavalnoi diialnosti studentiv u protsesii yikh fundamentalnoi pidhotovky. [Analysis of theories of formation of motivation to study and cognitive activity of students in process their fundamental education]. *Visnyk Vinnytskoho politekhnichnoho instytutu – Dulletin of Vinnitsa Polytechnic Institute*, 4, 129–134 [in Ukrainian].
6. Nazarenko, K. (2012). Formuvannia motyvatsii nachalno-piznavalnoi diialnosti u studentiv-filolohiv na zaniattiakh z inozemnoi movy [Formation of study and cognitive activity of student-philologists in foreign language classes], *Ridna shkola – Native school*, 6, 53–57 [in Ukrainian].
7. Psykholohichna diahnostyka motyvatsii osobystosti do navchannia v umovakh informatsiinoho suspilstva: monohrafiia (2020). [Psychological diagnostic person's motivation to studyin conditions of didgital society] / N.V. Prorok, L.O. Kondratenko, L.M. Manylova ta in.; za red. N.V. Prorok. Kyiv: Vydavnychi Dim "Slovo", 131 p. [in Ukrainian].

Дата надходження статті: 25.07.2025

Дата прийняття статті: 29.08.2025

Опубліковано: 27.10.2025